

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
НАУКИ ТА ОСВІТИ**

**Збірник матеріалів
XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів**

01 лютого 2019 року

*За загальною редакцією
члена-кореспондента НАПН України, доктора політичних наук, професора,
К.В. Балабанова*

Маріуполь – 2019

УДК 061.3(063)

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ НАУКИ ТА ОСВІТИ: Збірник матеріалів XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ / За заг. ред. К.В. Балабанова. – Маріуполь: МДУ, 2019. – 262 с.

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет вченою радою Маріупольського державного університету (протокол № 6 від 28.01.2019)

Редакційна колегія:

Голова – Балабанов К.В., доктор політичних наук, професор

Члени редколегії: Булатова О.В., д.е.н., проф.; Безчотнікова С.В., д.філол.н., проф.; Задорожна-Княгницька Л.В., д. пед. н., доцент; Лисак В.Ф. д.і.н., проф.; Омельченко В.Я., д.е.н., проф.; Павленко О.Г., д.філол.н., доц.; Романцов В.М. д.і.н., проф.; Слющинський Б.В., д.соц.н., проф.; Толпежніков Р.О., д.е.н., доц.; Чентуков Ю.І., д.е.н., проф.; Шепітько С.В., к.філол.н., проф.

Збірник містить матеріали XXI підсумкової науково-практичної конференції викладачів МДУ, яка відбулася 01 лютого 2019 року в Маріупольському державному університеті.

У матеріалах висвітлені актуальні проблеми розвитку міжнародних відносин та зовнішньої політики, філософії та соціології, історії, економіки та менеджменту, права, літературознавства і культурології, філології, методики викладання, педагогіки та психології.

Видання адресоване науковцям, викладачам, аспірантам та студентам, а також усім, хто цікавиться сучасними проблемами науки та освіти.

Редакція не несе відповідальності за авторський стиль тез, опублікованих у збірнику.

підходу переконані, що ігри (переважно хлопчиків) з військовими іграшками виховують готовність до майбутньої служби в армії, захисту рідної землі. Інші заперечують доцільність використання таких іграшок, оскільки вони впливають на формування жорстокості, мілітарних пристрастей, що суперечить принципу гуманності. Міжнародна асоціація захисту права дитини на гру (IPA) виступила з декларацією про вимогу припинення виробництва і продажу військової іграшки та ігор із використанням насильства.

Сьогодні ми спостерігаємо картину переповненості ринку ігровим матеріалом. Наразі загублений механізм контролю над виробництвом грамотної з точки зору психологів і педагогів дитячої іграшки. Недивлячись на те, що Міністерством охорони здоров'я розроблені Державні санітарні правила і норми безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей [2], ми можемо спостерігати безвідповідальне ставлення до виробництва іграшок та продажу неякісного товару.

Соціально-педагогічний потенціал іграшки не реалізується автоматично, ігрова діяльність дітей, як показує практика, носить багато в чому стихійний характер. Тому формування соціального досвіду дитини і якісна характеристика цього досвіду залежать не лише від іграшок, але і від здатності дорослих скеровувати цю ігрову діяльність, посилюючи її виховний ефект. Останнє входить до числа професійних обов'язків працівників закладів дошкільної освіти, які мають організовувати ігрову діяльність вихованців з метою різнобічного розвитку дошкільників. Проте варто звернути увагу, що розвиток інтелектуальних, творчих, фізичних якостей дітей в умовах ЗДО, шляхом використання ігрових засобів, дійсно здійснюється цілеспрямовано, послідовно та забезпечений методично, а проблемі використання іграшки як засобу соціального виховання дітей приділено недостатньо уваги. Важливою умовою реалізації соціально-педагогічних можливостей дитячої іграшки є обізнаність вихователів у сучасному ігровому матеріалі, який на відміну від досить стабільного набору традиційних іграшок має тенденцію до безперервного і стрімкого розширення, оновлення, технологічного вдосконалення.

Отже, значно змінився зовнішній вигляд сюжетно-рольових, технічних ігрових засобів, активно розвивається напрям електронних та інтерактивних іграшок. Проте якщо для вітчизняних виробників прерогативою став дидактичний ігровий матеріал, що випускається ними згідно з розробленими програмами навчання і виховання дітей в дошкільних установах, то зарубіжним виробникам дістався практично увесь ринок сюжетно-рольових іграшок. Вплив цього ринку на соціалізацію дітей неоднозначний, суперечливий, що ускладнює використання іграшки у виховній роботі. Багато спеціалістів ЗДО, як і батьки дітей, недостатньо орієнтуються в сучасному ігровому матеріалі, відчувають складнощі в оцінюванні його соціально-педагогічних можливостей і особливостей впливу на дитину.

Література

1. Абраменкова, В.В. Во что играют наши дети? Игрушка и АнтиИгрушка / В.В. Абраменкова. – М.: Яуза, Эксмо, Лепта Книга, 2006. – 640 с.
2. Державні правила та норми безпеки іграшок та ігор для здоров'я дітей: Державні санітарні правила і норми ДСанПіН 5.5.6.012-98 / МОЗ України, Державна санітарно-епідеміологічна служба України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://mozdocs.kiev.ua> (дата звернення: 22.10.2018).
3. Семеркова Л.Н., Купцова Н.І Характеристика та перспективи розвитку світового ринку іграшок [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.mavriz.ru/articles/2005/3/3738.html> (дата звернення: 22.10.2018).

УДК 372.2.015:954

Демидова Ю.О.

кандидат педагогічних наук, доцент кафедри дошкільної освіти

ДОШКІЛЬНА ОСВІТА В ЗАХІДНІЙ ЄВРОПІ: ДОСВІД ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИВЧЕННЯ

Інтеграція України в європейський простір потребує вивчення зарубіжного досвіду з проблем навчання та виховання дітей дошкільного віку з метою адаптування новітніх технологій до національних освітніх систем.

Проблемам вивчення зарубіжного педагогічного досвіду присвячено багато наукових статей та публікацій (Н. Абашкіна, О. Алексєєва, Д. Боярська, Б. Вульфсон та інші).

Значний інтерес становлять наукові дослідження, присвячені вивченню вченими окремих аспектів німецького досвіду (Н. Абашкіна, Н.Ничкало, Л.Пуховська З. Хало), змісту дошкільної освіти в Англії (Л.Баєва), Австралії (Н.Бідюк, Л. Глушок), Швеції (Н. Карпенко), Великобританії (О.Протасова, Л.Парамонова), США (Н. Абашкіна, Н. Авшенюк, І. Зязюн, Н. Мельник, О. Сухомлинська), Франції (Н. Сиротич) тощо.

В останнє десятиліття українськими вченими та дослідниками були проаналізовані зарубіжні педагогічні концепції різних країн. Значним доробком у вивченні цього питання було дослідження Н.І. Мельник, яка розкрила теоретичні засади дошкільної освіти США другої половини ХХ століття – початок ХХІ століття, охарактеризувала специфіку сучасної американської системи дошкільної освіти,

здійснила порівняльно-педагогічний аналіз тенденцій розвитку дошкільної освіти у США та Україні. Останнє дозволило автору виокремити спільні та відмінні ознаки розвитку дошкільної освіти в цих країнах. Спільним є те, що в обох країнах прослідковується посилення гуманізації та демократизації освіти, компетентнісний підхід, особистісно-орієнтована модель виховання, надання закладам дошкільної освіти автономії щодо вибору змісту навчання тощо. Однак, сучасна американська дошкільна освіта відрізняється від вітчизняної підходами до організації навчально-виховного процесу, джерелами фінансування та інше. Здебільшого, на думку Н.І. Мельник, за багатьма показниками простежується спільність в американській та українській дошкільній освіті при наявності власної специфіки освіти.

Процес розвитку змісту сучасної англійської дошкільної освіти було досліджено в роботі Л. Баєвої. Авторкою було виявлено, що ґрунтовні передумови формування ефективної структури дошкільної освіти були створені у ХІХ ст., коли з'явилися дитячі школи за системою Р. Оуена та С. Уїльдерспіна та фребелівські дитячі садки. На підставі аналізу, Л. Баєва визначила фактори, рушійні сили та характер змін, що відбувалися, встановивши специфіку й тенденції розвитку.

Цікавим для нас було співставлення авторкою сучасних англійських навчально-програмових документів за загальними критеріями (концептуальні основи, принципи побудови програми, структурні компоненти). Аналіз виявив шість напрямків навчання та розвитку дітей, а саме: особистісно-соціальний розвиток; спілкування, мова та грамотність; критичне мислення, умовивід та математична грамотність; знання та розуміння навколишнього; фізичний розвиток, творчий розвиток) та констатував тісний взаємозв'язок змісту освіти з іншими компонентами освітнього процесу.

Деякі автори в своїх дослідженнях вивчали різні напрямки змісту дошкільної освіти. Так, І. Сташевська досліджуючи музичне виховання дошкільників у Німеччині (друга половина ХХ ст.), простежила еволюцію наукових переконань про педагогічні основи музичного виховання в їх історичній зумовленості, виявила провідні ідеї дошкільної музичної педагогіки Німеччини другої половини ХХ століття та описала можливості використання німецького досвіду у вітчизняній музично-виховній практиці.

При аналізі німецького досвіду автор виокремила відмінні від української педагогіки види музично-виховної роботи з дітьми. До них відносяться: метод акустичних експериментів з різними матеріалами; метод графічної нотації; гра на музичних інструментах, які виготовлені самостійно; комбінування різних форм навчання тощо.

Порівняльний аналіз аспектів музично-виховної діяльності німецької та вітчизняної системи освіти дозволив окреслити шляхи вдосконалення освітнього процесу в українських закладах дошкільної освіти шляхом широкого використання можливостей інформаційних технологій, застосування нових форм і методів музичного виховання, розширення змісту музичних занять, здійснення музичної соціалізації дітей з розумовими та фізичними відхиленнями та інше.

Аналіз систем дошкільної освіти в країнах Західної Європи дозволив виявити деякі особливості, а саме: специфіка у змісті навчання, ранній початок здобуття дошкільної освіти, повне або часткове впровадження педагогічних систем педагогів минулого.

Література

1. Баєва Л.В. О содержании и организации современного дошкольного образования Англии // Дошкольное воспитание. – 2007. – №11. – С.22.
2. Мельник Н.І. Розвиток дошкільної освіти у США : автореф. на здоб. ст. канд.пед.наук за спец-тю 13.00.08 – дошкільна педагогіка. – Київ, 2011. – 23 с.
3. Сташевський І.О. Музичне виховання дошкільників у Німеччині (2-га половина ХХ ст.) : автореф. на здоб. ст. канд.пед.наук за спец-тю 13.00.01 – теорія і історія педагогіки. – Луганськ, 2004. – 23 с.

УДК 373.2.091.12

Косенко Ю.М.

кандидат педагогічних наук, професор кафедри дошкільної освіти

ПЕДАГОГІЧНА ВЗАЄМОДІЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ВИХОВАТЕЛЯ

З позиції філософської науки взаємодія – це феномен зв'язку, розвитку різних об'єктів під впливом взаємної дії один на одного та на інші об'єкти. Взаємодія носить універсальний і об'єктивний характер. До сутнісних ознак взаємодії філософи (Г. Гегель, І. Кант, Б. Кедров, В. Кремень та ін.) відносять одночасність існування суб'єктів, двобічність зв'язків, взаємоперехід суб'єкта в об'єкт і навпаки, закономірність зв'язків на рівні сутності, взаємозумовленість зміни стану сторін, внутрішню активність суб'єктів, вибірковість контактуючих сторін.

Категорія «взаємодія» тісно пов'язана з такими поняттями як «спілкування», «діяльність» і «відношення». Водночас зазначимо, що в психологічній літературі (Я. Коломінський, О. Леонтьєв,